

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-02-09 Nr. TTP-2

Vilnius

Posėdis įvyko 2021-02-09.

Posėdžio pirmininkė Rūta Skyrienė

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas; Aušra Gratulevičienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – Socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vedėja, Aušra Bagdonaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio dialogo skyriaus vedėja, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Gediminas Norkūnas – finansų viceministras, Audronė Miknevičienė – Finansų ministerijos Finansų politikos departamento vyresnioji patarėja, Osvaldas Šmitas – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento direktorius, Jovita Neliupšienė – ekonomikos ir inovacijų viceministrė.

Profesinių sąjungų atstovai: Kristina Krupavičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Irena Petraitienė – Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Kęstutis Juknis – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas, Rūta Andriuškevičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ komiteto narė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Rūta Skyrienė – asociacijos „Investors' Forum“ vykdomoji direktorė, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Ineta Rizgelė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinės direktorės pavaduotoja, Ričardas Sartatavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Evalda Šiškauskienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentė, Tomas Garuolis – asociacijos „Linava“ sekretorius transporto politikai, Raminta Radavičienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento direktorė, Sigitas Gailiūnas – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų prezidentas, Emilis Ruželė – asociacijos „Investors' Forum“ politikos ir korporatyvinių reikalų vadovas, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais, Sigitas Dimaitis – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų direktorius.

Kiti asmenys: Jonas Gricius – Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, Dalius Čeponas – Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus pavaduotojas, Aušra Grikevičienė – Vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės vadovė, Rūta Jasulaitienė – Vidaus reikalų ministerijos Migracijos grupės politikos vyresnioji patarėja, Danutė Petrauskienė – Vidaus reikalų ministerijos Migracijos grupės politikos patarėja, Jūratė Butkutė – Lietuvos banko Rinkos infrastruktūros skyriaus vyriausioji ekonomistė, Algirdas Neciunskas – Lietuvos banko Rinkos infrastruktūros departamento direktorius, Lucija Voišnis – Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus pavaduotoja, Ježys Miskis – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktorės pavaduotojas, Eivilė Čipkutė – Lietuvos

bankų asociacijos prezidentė, Aidas Budrys – Lietuvos bankų asociacijos viceprezidentas, Tomas Davulis – Vilniaus universiteto Teisės fakulteto profesorius, Laura Galinytė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento Žmogiškųjų išteklių plėtros skyriaus vyriausioji specialistė, Justas Mundeikis – ekonomistas, Visvaldas Legkauskas – Vytauto Didžiojo universiteto docentas, Simonas Audickas – psichologas, Eigilė Čygaitė – Lietuvos pramoninkų konfederacijos ekspertė, Romas Austinskas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ prezidentas, Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Povilas Drižas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius, Liudas Smolskas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinio sekretoriaus patarėjas, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus patarėja, Aldona Sabaitienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vedėja, Rasa Šidagytė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus patarėja, Gintarė Bužinskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus vyresnioji patarėja, Vaidotas Kalinauskas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus vedėjas, Ramunė Motiejūnaitė-Pekkinen – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos Viešųjų ryšių specialistė, Andrius Navickas – Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Vladimir Banel – Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Mantas Stanžys – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkas, Kornelija Mykolaitytė – ELTA žurnalistė, Vaida Kalinkaitė-Matuliauskienė – LRT.LT portalo redaktorė, Jonas Deveikis – LRT.lt žurnalistas, Vilija Mačiulskytė – tv3.lt žurnalistė, Viktorija Smirnovaitė – tv3.lt Verslas reporterė.

Darbotvarkė:

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 146 str. papildymo 3 dalimi: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pasiūlymai.
2. Dėl psichologo paslaugų veiklos reguliavimo.
3. Dėl teisės atsijungti.
4. Informacija apie Europos Sąjungos sankcijų paveiktos Druskininkų sanatorijos „Belorus“ darbuotojų situaciją.
5. Dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos planų perkelti Baltarusijos įmonių darbuotojus į Lietuvą.
6. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Rūta Skyrienė paklausė, ar Trišalės tarybos nariai turi pastabų ir pasiūlymų darbotvarkei.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo.

NUTARTA. Pritarti 2021-02-09 Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkei.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 146 str. papildymo 3 dalimi: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pasiūlymai.

Rūta Skyrienė priminė, kad praeitame posėdyje pagrindines problemas matė smulkieji verslininkai, transporto bendrovės dėl užsieniečių įdarbinimo, taip pat buvo išsakyta pozicija, kad verslui brangu įsigyti įrangą atsiskaitymams kortele, ir pakvietė toliau tęsti diskusijas, ministerijai pateikus kompromisinį pasiūlymą.

Eivilė Čipkutė, Lietuvos bankų asociacijos prezidentė, pabrėžė, kad Lietuvos bankų asociacija palaikytų tokį Darbo kodekso pasiūlymą dėl atlyginimų mokėjimo ne grynaisiais

pinigais. Anot jos, šis pakeitimas padėtų sumažinti šešėlį. Taip pat ji pastebėjo, kad mokėjimas grynaisiais pinigais tampa darbuotojų išnaudojimo įrankiu, ypač kalbant apie migrantus. Ji atkreipė dėmesį dėl ES rezidentų ir ne ES rezidentų situacijos ir pademonstravo skaidrę apie bankų būtinų paslaugų krepšelio kainą, kurią kiekvienais metais reguliuoja Lietuvos bankas. Ji sakė, kad sąskaitos atidarymas ne ES rezidentams kainuoja daugiau, nes bankams reikia surinkti papildomą informaciją, atlikti duomenų patikrą. Pasiūlė sprendimą, kad tokiems Baltarusijos ar Ukrainos darbuotojams galėtų būti išduodamas laikinas leidimas gyventi ir jiems galėtų būti taikomas bazinis banko paslaugų krepšelio mokestis. Tačiau ji pabrėžė, kad kol kas leidimų išdavimo procedūra nėra labai paprasta. Ji informavo, kad Lietuvos bankų asociacija yra pasiruošusi ieškoti galimų sprendimų ir iš savo pusės prisidėti prie darbuotojų teisių gynimo.

Algirdas Neciunskas, Lietuvos banko atstovas, kalbėjo apie vartotojams siūlomas skirtingas bazinių krepšelių kainas, atkreipė dėmesį, kad dauguma vartotojų naudojami specialiais krepšeliais, kurių kainos yra dar mažesnės. Anot Lietuvos banko atstovo, krepšelių kainos yra vienos mažiausių lyginant su kaimyninėmis šalimis, mažesnės – tik Lenkijoje. Tačiau jis pabrėžė, kad Lietuvos bankas nereguliuoja, kaip mokėti atlyginimus, tai yra valstybės ekonominės politikos dalis.

Jūratė Butkutė, Lietuvos banko atstovė, informavo, kad rinkoje galima rasti įvairių tinkamų pasiūlymų. Ji akcentavo, kad darbuotojas turi teisę pasirinkti, į kurio banko sąskaitą būtų pervedamas atlyginimas, t. y. darbdavys to negali nurodyti. Taip pat ir dėl įkainių iš darbdavio pusės – rinkoje galima rasti įvairių pasiūlymų.

Sigito Gailiūno nuomone, pirmiausiai reiktų padaryti problemų palengvinimus, o paskui judėti toliau. Sakė, kad dauguma didžiųjų įmonių atlieka pavedimus į sąskaitas, bet būtinai reikia atsižvelgti į smulkaus verslo išsakytas problemas.

Tomas Garuolis kalbėjo apie tai, kad kol kas problemų sprendimų nebuvo pasiūlyta.

Evalda Šiškauskienė išsakė Lietuvos pramoninkų konfederacijos kategorišką prieštaravimą dėl šio siūlymo ir abiejų alternatyvų, nes manoma, kad tai perteklinis reikalavimas, kuris šešėlio neišspręs. Nurodė galimas problemas regionuose.

Ingos Ruginienės nuomone, labiau priimtina būtų pasiūlyta alternatyva Nr. 2, t. y.: „Darbo užmokestis, taip pat kitos su darbo santykiais susijusios išmokos privalo būti mokamos pavedimu į darbuotojo banko sąskaitą, o atskiru darbuotojo prašymu – grynaisiais pinigais. Jeigu darbo užmokestis darbuotojo prašymu mokamas grynaisiais pinigais, darbdavys apie tai praneša Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui“, tačiau pasiūlė tobulinti pasiūlymo formuluotę parašant, kad atlyginimai būtų pervedami ne į banko sąskaitą, bet „į darbuotojo nurodytą sąskaitą“. Ji pasiūlė, kad darbdavys galbūt galėtų pasirinkti tik vieną nekeičiamą atlyginimo mokėjimo būdą, t. y. tik grynaisiais pinigais arba tik į sąskaitą. Jos nuomone, reiktų galvoti apie kompleksines kovas su šešėliu priemonės. Siūlė kalbėti apie tam tikras lengvatas, nemokamų banko skaitytuvų dalijimą arba tam tikrų administravimo mokesčių kompensavimą smulkiajam verslui.

Kęstutis Juknis kalbėjo apie situacijas darbo ginčų komisijose, kai darbuotojai yra tiesiog apgaunami. Siūlė visiems pasistengti padirbėti, kad sumažėtų darbo ginčų.

Vita Baliukevičienė informavo, kad viena iš priežasčių, kuri paskatino pateikti tokį pasiūlymą yra šešėlio mažinimas, o kita – pasiekusi informacija iš darbo ginčų komisijos. Taip pat informavo, kad Sodra šiems pasiūlymams pritartų, nes taip pat nori prisidėti prie šešėlio mažinimo. Mano, kad įmonės tikrintų ne Sodra, bet kitos institucijos – VMI arba VDI. Ji atkreipė dėmesį, kad 2020 metais 72 proc. darbo ginčų buvo dėl darbo užmokesčio išmokėjimo, taip pat minėjo, kad yra problema su užsieniečiais ir tolimųjų reisų vairuotojais. Informavo, kad vienoje iš alternatyvų siūloma lengvata smulkiesiems verslininkams, įdarbinantiems iki 10 darbuotojų.

Vytautas Šilinskas nurodė, kad pritarų Ingos Ruginienės pasiūlymui dėl formulotės. Jis informavo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija yra parengusi alternatyvų pasiūlymą: „Darbo užmokestis, taip pat kitos su darbo santykiais susijusios išmokos privalo būti mokamos pavedimu į darbuotojo banko sąskaitą, o atskiru darbuotojo prašymu – grynaisiais pinigais“. Jis kalbėjo, kad mokant grynaisiais yra didžiulė administracinė našta. Pabrėžė, kad siūlant 2-ąją alternatyvą, sumažėtų administracinė našta lyginant su atlyginimo mokėjimu grynaisiais. Jis paaiškino, kad įmonės galėtų pasirinkti, kuriuo būdu mokėti atlyginimus. Jeigu darbo užmokestis darbuotojo prašymu būtų mokamas grynaisiais pinigais, darbdavys apie tai praneštų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui. Atkreipė dėmesį, kad valstybė matytų, kokiose įmonėse atsiskaitoma grynaisiais ir tokios įmonės ateityje galėtų sulaukti dažnesnių patikrinimų.

Ričardas Sartatavičius pasisakė už šešėlio mažinimą, bet jo nuomone, šiuo metu atsisakyti grynujų pinigų būtų sudėtinga. Teigė, kad artimesnė būtų 2-oji alternatyva. Pasiūlė, kad galbūt daugiau reikėtų investuoti į švietimą apie šešėlio prevenciją.

Kristina Krupavičienė siūlė dar plačiau pasigilinti į šią problemą ir posėdyje nepriimti jokie sprendimo. Pasisakė už nemokamą banko kortelių skaitytuvų išdalinimą. Atkreipė dėmesį, kad formuluoat „darbuotojo prašymu“ yra labai „slidi“.

Ričardas Garuolis sakė kategoriškai nepritariantis dėl siūlomos išimties iki 10-ies darbuotojų įdarbinančioms įmonėms, nes, pasak jo, būtent smulkiuose įmonėse yra daugiausiai šešėlio ir pažeidimų.

Gediminas Norkūnas sakė, kad Finansų ministerija palaikytų pasiūlymą dėl atlyginimo mokėjimo negrynaisiais, ir ne tiek dėl šešėlio mažinimo, kiek pirmiausiai dėl darbuotojų teisių gynimo darbo ginčų komisijose. Mano, kad šiuolaikinės priemonės padėtų, kad išgryninimas ir atsiskaitymas nebūtų problema.

Sigito Gailiūno nuomone, gryniesi pinigai nėra vien tik blogis. Sakė, kad buhalterijai yra mažesnė našta, jei būtų atsiskaitoma negrynaisiais. Mano, kad techninės problemos išsigrininimo būtų kaimiškose vietose. Siūlo į problemą pažiūrėti lanksčiai, bet tokios nuostatos traukti į Darbo kodeksą nesiūlytų. Mano, kad tai galėtų būti aptarta kolektyvinėse sutartyse.

Vytautas Šilinskas apibendrina, sakydamas, kad būtų bendra taisyklė – mokėti pavedimu, o išimtis būtų grynaisiais - tik darbuotojui paprašius. Valstybė žinotų, kiek yra tokių įmonių. Kas mokėjo grynaisiais ir toliau norėtų taip daryti – mokėtų, bet privalėtų apie tai pranešti valstybei.

Rūta Skyrienė informavo, kad darbdaviai ir Lietuvos bankų asociacija ieško galimų sprendimų ir apibendrina diskusijas sakydama, kad profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijos siūlo toliau tobulinti šį klausimą, jį atidedant kitam posėdžiui.

Ingos Ruginienės nuomone, kitą kartą turėtų būti pristatytas naujas bendras konkretus projektas su gera formuluoate. Pritarė, kad reiktų visoms pusėms kartu padirbėti.

NUTARTA. Pasiūlyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai parengti ir kitame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje pristatyti projektą dėl darbuotojų darbo užmokesčio pervedimo į sąskaitą, atsižvelgus į darbdavių, Lietuvos bankų asociacijos atstovų ir profesinių sąjungų organizacijų pasiūlymus.

2. SVARSTYTA. Dėl psichologo paslaugų veiklos reguliavimo.

Tomas Davulis pristatė Vilniaus universiteto mokslininkų grupės tyrimo „Organizacinės, ekonominės ir teisinės prielaidos optimizuoti psichologinę pagalbą ekstremaliomis aplinkybėmis dirbantiems specialistams“ rekomendacijas, skirtas darbo santykių teisiniui reguliavimui, nors, anot pranešėjo, pats tyrimas ir buvo platesnis. Jis informavo, kad šis klausimas buvo apsvarstytas Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos posėdyje, kuriame buvo nutarta klausimą pristatyti Trišalėje taryboje socialinių partnerių diskusijai. Kalbėjo

apie psichologinių paslaugų reikalingumą plačiąja prasme. Pristatė tyrimo metodologiją (buvo apklausta 300 psichologų specialistų) ir jo rezultatus. Buvo pristatyti Vilniaus universiteto siūlymai, iš kurių buvo akcentuojamas šis: į Darbo kodeksą inkorporuoti nuostatas, nustatančias darbdaviui pareigą pasirūpinti sveika darbuotojo psichologine būkle, o Valstybinei darbo inspekcijai užtikrinti siūlomo mechanizmo įgyvendinimo priežiūrą. Pranešėjas išskyrė tris pasiūlymus: keisti Darbo kodeksą, taikyti „minkštuosius“ instrumentus, t. y. rekomendacijas ir trečiasis pasiūlymas – nieko nedaryti bei klausė Trišalės tarybos nuomonės šiuo klausimu. Taip pat pranešėjas sakė šiuo metu pasigendantis nuotoliniu būdu dirbančiųjų darbuotojų problemų sprendimo.

Rūta Skyrienė klausė, ar tokiu būdu jau įvedamas psichologų veiklos licencijavimas.

Tomas Davulis atsakė, kad Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas Seime svarstomas jau daug metų.

Inga Ruginienė padėkojo už pristatymą, tačiau atkreipė dėmesį į sąvokų supainiojimą. Mano, kad tyrime kalbama apie psichinę darbuotojų sveikatą ir kėlė klausimą, kodėl darbdaviai turėtų tuo rūpintis. Siūlė, kad galbūt reiktų tobulinti Valstybinės darbo inspekcijos parengtas Psichosocialinių rizikos veiksnių ir streso darbe vertinimo rekomendacijas, kalbėti apie mobingą. Ji mano, kad psichologų paslaugų prieinamumą galima didinti ir kitais būdais, taip pat pasisakė prieš priverstinę narystę asociacijose.

Kristinos Krupavičienės nuomone, gerai, kad buvo atliktas toks tyrimas, tačiau ji mano, kad dabar priimti sprendimą būtų sudėtinga. Kėlė klausimą, kur nukeltų darbuotojų duomenys iš įmonėse dirbsiančių psichologų. Išsakė nuomonę, kad galbūt reiktų patobulinti Darbo kodekso 30 str. Mano, kad reiktų rengti atskirus seminarus ir juose diskutuoti dėl šių pasiūlymų.

Sigito Gailiūno nuomone, į Darbo kodeksą šios nuostatos traukti nereikėtų, – tai galima apsibrėžti kolektyvinėse sutartyse. Sakė, kad ir įmonėse rengiami psichologiniai mokymai, seminarai, kuriuos veda psichologai, taip pat darbdaviai imasi ir kitokių priemonių darbuotojų stresui mažinti. Atkreipė dėmesį į skirtingą įmonių dydį ir skirtingas situacijas. Taip pat išsakė nuomonę, kad nuotoliniu būdu dirbantys darbuotojai norėtų grįžti į darbo vietas, vadinasi darbe nėra labai blogai. Mano, kad ne vien tik darbdavys atsakingas už darbuotojo psichologinę būklę.

Rūta Skyrienė domėjosi, kokia yra tarptautinė praktika.

Evalda Šiškauskienė pritarė Sigito Gailiūno nuomonei. Mano, kad tai būtų perteklinis reikalavimas, ypač kai yra valstybės nekompensuojama veikla. Būdama darbdavių atstove, pasisakė „prieš“ psichologų įdarbinimą įmonėse.

Rūta Skyrienė perskaitė Dalios Jakutavičės pasisakymą: norminiai teisės aktai, apibrėžiantys VDI kompetencijos ribas, nesuteikia VDI ir jos pareigūnams teisės inicijuoti darbdavio psichologinės prievartos reiškinio identifikavimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose. Ji pasiūlė pirmiausia sutvarkyti šią vietą ir įgalinti sistemą realiam veikimui.

Vytautas Šilinskas padėkojo profesoriui už keliamą opią problemą, tačiau informavo, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone, tai taip pat nėra Darbo kodekso klausimas. Išsakė Darbuotojų saugos ir sveikatos komisijos nuomonę, kad reiktų atnaujinti 2012 m. Valstybinės darbo inspekcijos parengtas Psichosocialinių rizikos veiksnių ir streso darbe vertinimo rekomendacijas. Informavo, kad yra paprašyta ir prof. Tomo Davulio, ir Sveikatos apsaugos ministerijos pateikti pasiūlymus dėl Rekomendacijų atnaujinimo, taip pat atkreipė dėmesį, kad šiandien didžiausią stresą patiria medikai.

Ričardas Sartatavičius taip pat sakė, kad traukti tokios nuostatos į Darbo kodeksą nereikia, tačiau rūpintis psichologine žmonių sveikata reikia. Sakė, kad tema apie psichologinę sveikatą yra labai rimta. Jis atkreipė dėmesį į statutinių pareigūnų situaciją po apsilankymo pas psichologą. Mano, kad reiktų užslaptinti psichologų gautus duomenis apie žmones.

Simonas Audickas atkreipė dėmesį į situaciją, kai teisininkai pristato psichologinio tyrimo rezultatus. Jis kalbėjo apie Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektą, dėl kurio

psichologų bendruomenė pasisako kontrastingai. Mano, kad tokiu būtų sumažintas psichologo paslaugų prieinamumas. Taip pat pabrėžė, kad kartais draudimo bendrovės kompensuoja psichologų paslaugas, išlaikant anonimiškumą.

Rūta Skyrienė pritarė pasisakymui dėl galimybės sveikatos draudimu kompensuoti psichologų paslaugas. Taip pat atkreipė dėmesį, kad dažnai painiojamos psichologo ir psichiatro sąvokos ir dėl to vėliau kyla nesusikalbėjimas.

Kęstutis Juknis dėkojo profesoriui už drąsą keliant šias problemas ir vylėsi, kad bus einama toliau šiuo klausimu. Pritarė, kad darbuotojams reikalingas kvalifikuotas specialistas – psichologas.

Sigitas Gailiūnas akcentavo, kad, jei draudimas kompensuoja šią paslaugą, vadinasi, ją apmoka darbdaviai. Mano, kad tai turėtų būti ne darbdavių klausimas, o kompensaciniai mechanizmai iš valstybės pusės.

Tomas Davulis, apibendrinamas diskusiją, atkreipė dėmesį, kad Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas nėra Trišalės tarybos kompetencija ir jis pats nėra kompetentingas apie tai diskutuoti. Jis kalbėjo apie XXI a. rykštę, tai – nutolimas nuo bendravimo ir tai yra psichologinio pobūdžio problema. Mano, kad VDI rekomendacijos yra senos ir neveikiančios. Išsakė nuomonę, kad psichologinės problemos galėtų pokalbio tema darbo kolektyvuose, prie to prisidedant tiek darbo taryboms, tiek profesinėms sąjungoms.

NUTARTA. Išklaudyta informacija dėl psichologo paslaugų veiklos reguliavimo.

3. SVARSTYTA. Dėl teisės atsijungti.

Vita Baliukevičienė informavo, kad šis klausimas tampa labai aktualus ir pateikė „Spinter tyrimai“ duomenis, kad Lietuvoje pirmojo karantino metu 40 proc. darbuotojų dirbo nuotoliniu būdu. Dauguma iš jų ir toliau norėtų dirbti nuotoliniu būdu, bent jau dalį laiko per savaitę. Tačiau 23 proc. iš dirbusiųjų susidūrė su problema dėl darbo valandų nepaisymo, t. y. darbdavys trukdė pietų metu ir po darbo valandų. Ji informavo, kad Europos Parlamentas pasiūlė rezoliuciją Dėl teisės atsijungti, kurios esmė – užtikrinti darbuotojams teisę atsijungti nuo el. ryšio priemonių po darbo valandų arba, jeigu tai būtų darbas po darbo valandų, kad už jį būtų atitinkamai kompensuota. Ji akcentavo, kad karantinas parodė, jog kyla tam tikrų problemų, todėl būtų naudinga padiskutuoti, ar užtektų teisę atsijungti nuo elektroninių prietaisų po darbo valandų įtvirtinti kolektyvinėse sutartyse ar vidaus tvarkos taisyklėse, o gal tai būtina reglamentuoti Darbo kodekse, o gal dabartinis reglamentavimas yra pakankamas. Taip pat ji pasidalijo gerąja Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos praktika ir pakvietė diskusijai.

Ingos Ruginienės nuomone, tokia problema buvo ir iki karantino, tačiau ji nesiūlo keisti teisės aktų. Mano, kad daugiau tai yra mentaliteto klausimas. Jos nuomone, geras žingsnis būtų paleisti informacinę kampaniją, t. y. padrąsinti, Edukuoti visuomenę, kad žmonės nedirbtų po darbo valandų, o likusią dienos dalį po darbo užsiimtų savo veikla. Taip pat ji pabrėžė, kad darbuotojo trukdymas nedarbo metu yra aiškūs viršvalandžiai, kuriuos reglamentuoja Darbo kodeksas.

Ričardo Sartatavičiaus nuomone, Darbo kodekse yra pakankamas darbo ir poilsio laiko režimo reglamentavimas. Pritarė, kad daug priklauso nuo darbo pobūdžio. Mano, kad informacinė kampanija gal ir būtų neblogai.

Sigitas Gailiūnas kalbėjo apie gamybinio būtinumo situacijas, kai būtina kontaktuoti su darbuotoju. Taip pat jo nuomone, darbdaviai į tai pakankamai lanksčiai žiūri. Nepritarė, kad reiktų tokios nuostatos Darbo kodekse, – tam yra kolektyvinės sutartys, vidaus tvarkos taisyklės.

Rūtos Skyrienės nuomone, daug priklauso nuo įmonės ir darbuotojo darbo pobūdžio. Ji mano, kad reiktų palikti nuspręsti įmonėms kolektyvinėse sutartyse arba vidaus tvarkos taisyklėse.

Dalia Jakutavičė sakė, kad dar reikia mokytis aukštos darbo kultūros, tačiau darbuotojas atsijungti po darbo valandų vienareikšmiškai turi turėti teisę. Ji pasidalijo geruoju pavyzdžiu dėl prierašo el. laiške energetikos sektoriaus įmonėse bei pritarė, kad tiek kolektyvinės sutartys, tiek bendra informacinė kampanija būtų siektinas pavyzdys.

Rimtauto Ramanausko nuomone, ši klausimą su konkrečiomis tvarkomis reiktų aptarti kolektyvinėse sutartyse, atsižvelgiant į sektorių specifiką.

Rūtos Andriuškevičienės nuomone, klausimas labai opus. Ji kalbėjo apie tai, kad ir mokytojo darbas tapo nenormuotas. Mano, kad ši klausimą reiktų spręsti ir kažkaip reglamentuoti, galbūt kolektyvinėse sutartyse.

Kristina Krupavičienė padėjo už pristatytą aktualų klausimą, dėl kurio yra plačiai diskutuojama ir ES lygmeniu. Jos nuomone, reiktų padiskutuoti, kaip darbdaviai turėtų tinkamai organizuoti darbus. Taip pat ji kalbėjo apie tuos darbuotojus, kurie turi būti prisijungę 24 val. per parą bei mano, kad pasiūlymas dėl kolektyvinių sutarčių yra visai neblogas.

Rūtos Skyrienės nuomone, kalbama ne apie budėjimo režimu dirbančius darbuotojus, o apie dirbančius biuruose.

Kęstutis Juknis padėjo už paruoštą klausimą. Atkreipė dėmesį, kad tokį pasiūlymą pateikė Europos Parlamentas. Pabrėžė, kad kolektyvinių sutarčių skaičius Lietuvoje labai mažas. Todėl nuostata Darbo kodekse, nors iš švelnesnės formuluotės, vis tiek būtų naudinga. Atkreipė dėmesį, kad, kai tokia nuostata bus Darbo kodekse, tada ji atsiras ir kolektyvinėse sutartyse.

Vytautas Šilinskas pabrėžė, kad Darbo kodekse yra numatytas labai geras reglamentavimas darbuotojo naudai, t. y. darbuotojas savo darbo laiką pasiskirsto pats. Nebent yra supratimo klausimas, kad darbuotojai turi tokią teisę atsijungti. Jis kalbėjo apie Lietuvoje atliktą tyrimą, kuriame 85 proc. darbdavių pasisako, kad darbuotojų gerovė jiems yra strateginis klausimas. Sakė, kad dalis nuotoliniu būdu dirbančių darbuotojų patys puikiai susitvarko su atsijungimu, o kitiems tai yra sudėtinga. Jeigu yra skubus klausimas – visada galima paskambinti. Jis pasiūlė darbdaviams tarpusavyje pasidalinti gerosiomis praktikomis, o reglamentavimo galbūt ir nereiktų keisti. Taip pat paminėjo prancūzų, kurie yra tokio reguliavimo lyderiai, abstraktų šios srities reguliavimą.

NUTARTA. Išklausyta informacija dėl teisės atsijungti.

4. SVARSTYTA. Informacija apie Europos Sąjungos sankcijų paveiktos Druskininkų sanatorijos „Belorus“ darbuotojų situaciją.

Vytautas Šilinskas informuodamas apie situaciją sakė, kad turimomis žiniomis kol kas darbuotojai iš darbo neišeina. Jis pabrėžė, kad buvo priimtas įstatymas dėl išeitinių kompensacijų ir ta nuostata galios vienerius metus, – išeinantiesiems darbuotojams bus išmokėta dviejų mėnesių išeitinė kompensacija. Taip pat informavo, kad žadama darbuotojams padėti įsidarbinti kitur.

Rūta Skyrienė klausė, kokia situacija dėl prastovų kompensavimo.

Vytautas Šilinskas atsakė, kad už gruodžio mėnesį Užimtumo tarnyba yra pervedusi apie 200 tūkst. eur., o įstatyme yra numatyta, kad ateityje ši įmonė nebus subsidijuojama.

NUTARTA: Išklausyta informacija apie Europos Sąjungos sankcijų paveiktos Druskininkų sanatorijos „Belorus“ darbuotojų situaciją.

5. SVARSTYTA. Dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos planų perkelti Baltarusijos įmonių darbuotojus į Lietuvą.

Jovita Neliupšienė informavo, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija siekia pritraukti į Lietuvą aukštos profesinės kvalifikacijos specialistus. Šiuo metu yra tvarkomas aukštos profesinės kvalifikacijos specialistų Lietuvoje sąrašas, kuris apima šias keturias

profesinės veiklos sritis: informacinių technologijų sektorius, apdirbamoji pramonė, laivų statyba ir remontas bei aviacijos technikos aptarnavimas. Šių sričių specialistams yra suteikiamos lengvatinės apsigyvenimo Lietuvoje sąlygos. Pagrindinis perkėlimo tikslas – padėti Baltarusijos žmonėms ir verslui, persekiojamiems režimo ir sustiprinti kai kuriuose sektorius Lietuvoje. Perkeliamos Baltarusijos įmonės veiklą vykdo IT ir kitose su inovacijomis susijusiomis sritimis. Pranešėja informavo, kad Lietuvai dėl šių įmonių teko konkuruoti su kitomis užsienio valstybėmis bei akcentavo, kad perkeliama ne atskiri darbuotojai, o įmonės, todėl atvykstantys specialistai jau turi konkrečias darbo vietas ir jiems mokamas ne mažesnis nei 1,5 šalies VDU. Atkreipė dėmesį, kad ne visi darbuotojai nori persikelti, todėl tokios įmonės įdarbins ir specialistų iš Lietuvos. Ji sakė, kad šiuo metu bendru URM ir VRM ministrų įsakymu yra taikoma palengvinta vizų tvarka.

Sigitas Gailiūnas pasidžiaugė ir sveikina Vyriausybės žingsnius dėl užsieniečių įdarbinimo palengvinimo.

Ingos Ruginienės nuomone, Vyriausybės tikslas turėtų būti pirmiausia užtikrinti darbo vietas visiems Lietuvos gyventojams. Kalbėjo apie pasitaikančius atvejus, kai į Lietuvą vežama ir nekvalifikuota darbo jėga ir taip auginamas socialinis dempingas. Ji pasisakė, kad šis procesas turi būti griežtai kontroliuojamas, nes nedarbas Lietuvoje auga.

Kristina Krupavičienė padėkojo viceministrei už atsakymus ir domėjosi, kiek tokių IT sektoriaus įmonių atvažiuotų į Lietuvą. Taip pat ji pabrėžė, kad leidžiant atvažiuoti šiems darbuotojams į Lietuvą, reiktų užtikrinti ir jų sveikatos apsaugą. Sakė, kad šį klausimą reiktų svarstyti kompleksiskai ir kalbėti apie sveikatos draudimą, garantijas nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir pabrėžė, kad profesinės sąjungos norėtų bendradarbiauti ir matyti atvyksiančių Baltarusijos įmonių srautą. Taip pat siūlo nepamiršti ir Lietuvos darbuotojų.

Jovita Neliupšienė dar kartą akcentavo, kad perkeliama aukštą pridėtinę vertę kuriančios įmonės su darbuotojais, visų pirma IT srityje, o pats procesas panašus į investuotojų pritraukimą į Lietuvą. Ji informavo, kad šiuo metu tokį persikėlimo procesą yra 42 skirtingo dydžio Baltarusijos įmonės.

Ričardas Garuolis klausė, kodėl pasirinkta apdirbamosios pramonės sritis, nes, anot jo, šioje srityje kaip tik yra socialinio dempingo pavyzdžių.

Jovita Neliupšienė pabrėžė, kad iš Baltarusijos perkeliama įmonės yra tik IT srities įmonės, o Ekonomikos ir inovacijų ministerija yra atsakinga už aukštos profesinės kvalifikacijos specialistų Lietuvoje sąrašą, kuriame yra ir apdirbamosios srities specialistai.

NUTARTA: Išklaudyta informacija apie Ekonomikos ir inovacijų ministerijos planus perkelti Baltarusijos įmonių darbuotojus į Lietuvą.

6. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Rūta Skyrienė pasiūlė kitą posėdį surengti kovo 9 d., antradienį, 14.00 val.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį surengti 2021 m. kovo 9 d., antradienį, 14.00 val.

Posėdžio pirmininkė

Rūta Skyrienė

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė